

Stads- en Streekarchief Zutphen, **Archief Classis Zutphen**, inv.nr. 3, Acta van de Classis. Acta van 2-5 april 1695. Het betreft de lotgevallen van Aaltjen Brouwers, echtgenote van Frans Fransen, uit Eibergen.

[In de kantlijn]: Een vrou van Eibergen op het water gesmeten.

10

1. Bij dese gelegentheynt is van *d.* Warnerus Imminck, *V.D.M.* tot
2. Eibergen de *e.* vergadering voorgesteld, dat een sekere vrou, een lidmaat
3. sijner gemeente, om sig te suyveren, op *eerntig* aanraden harer vrienden
4. van verdagte tooverij tot Borculo, zij op het water gesmeten en
5. dat gedreven heeft. Dat daarop sig tot Oudewater heeft laten wegen,
6. zijnde hondert ponden swaar bevonden, een swaarte *geproportioneert*
7. na de grote harer stature. Versoekende de *e.* verg. of dese vrou
8. – terwijl sij *eerntig* sulx versoekt - in het vervolg tot des Heeren H.
9. Avontmaal sal mogen toegelaten worden. De *e.* verg. verwondert
10. en ontstelt over het gepasseerde, *verstaat*, dat *voornoemde* vrou
11. wegens de gegeven ergernisse, door sig tot sulke ijdele en onnutte
12. proeven over te geven, alsnog tot des Heeren H. Avontmael niet sal
13. toegelaten worden, totdat de heeren *inspectoren* den staat dier gemeente
14. in de *visitatie* nader ondersogt hebbende *cum pastore loci prorenata*
15. sullen oordelen te behoren. Wordende de heeren *inspectoren* aanbevolen
16. om bij de *Lantschap* te versoeken dat sulke proeven mogen tegengaan.

1. *d.* = dominus (heer)
V.D.M. = Verbi Divini Minister = (Be-)dienaar van het Goddelijk woord.
2. *e.* = eerweerdige, edele
3. *eerntig* = volhardend, aanhoudend
6. *geproportioneert* = staat in goede verhouding tot
10. *verstaat* = ziet in, besluit
14. *visitatie* = inspectie
cum pastore loci prorenata = met de plaatselijke predikant
16. *Lantschap* = de gezamenlijke vergadering van de drie Kwartieren van Gelderland (Zutphen, Veluwe en Nijmegen) op de landdag. Het vierde Kwartier, Roermond, was in 1579 bij de Unie van Utrecht in Spaanse handen en deed dus niet mee. Deze situatie werd in 1648 in Münster bevestigd.

Literatuur

- Hendrik Odink, "Heksenwaan" (1934), Herdrukt in; idem, *Uit kroniek en volksmond van de Gelderse Achterhoek*, tweede druk (Enschede, 1976), 282-288. Ook Hendrik Odink weet niet hoe het verhaal is afgelopen.
- Harry te Walvaart, Mit toverijen becladdet. Toverij in de heerlijkheid Borculo, 1610-1800, in: Marielies Saatkamp & Dick Schlüter, *Van Hexen un Düvelslüden. Über Hexen, Zauberei und Aberglauben im niederländisch-deutschen Grenzraum* (Enschede, Doetinchem, Vreden, 1995), blz.33-47